

41
การวิเคราะห์เชิงเศรษฐศาสตร์ เกี่ยวกับนโยบายทันตแพทย์ผู้ทำสัญญา

นาย วีระศักดิ์ พุทธาศรี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาเศรษฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2538

ISBN 974-631-155-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I14036549

ECONOMIC ANALYSIS OF THE POLICY FOR COMPULSORY DENTIST CONTRACTS

MR. WEERASAK PUTTHASRI

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Economics

Department of Economics

Graduate School

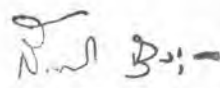
Chulalongkorn University

1995

ISBN 974-631-155-7

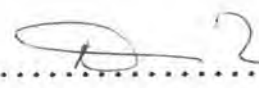
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์เชิงเศรษฐศาสตร์ เกี่ยวกับนโยบายทันตแพทย์ผู้ทำสัญญา
โดย นาย วีระศักดิ์ พุกทาศรี
ภาควิชา เศรษฐศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.พงศา พรชัยวิเศษกุล
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์ ดร.วัฒนา สุวรรณแสง จันทเจริญ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับปริญญาฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

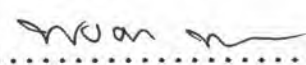

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ กุญสุวรรณ)

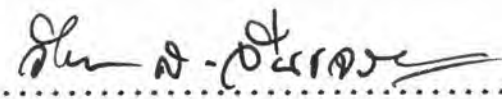
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ สมนิต แก้วสนธิ)

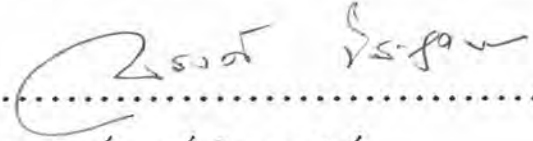
.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร.พงศา พรชัยวิเศษกุล)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร.วัฒนา สุวรรณแสง จันทเจริญ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.แกมทอง อินทรัตน์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ณรงค์ จิระอุดมรัตน์)

นายวิระศักดิ์ พุทธาศรี: การวิเคราะห์เชิงเศรษฐศาสตร์ เกี่ยวกับนโยบายทันตแพทย์ผู้ทำสัญญา
(Economic analysis of the policy for compulsory dentist contracts)

อ.ที่ปรึกษา : อ.ดร.พงศา พรชัยวิเศษกุล, อ.ที่ปรึกษาร่วม : รศ.ดร.วัฒนา สุวรรณแสง
จันเจริญ, 63 หน้า

ISBN 974-942-155-7

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมเชิงเศรษฐศาสตร์ของนโยบาย
ทันตแพทย์ผู้ทำสัญญา รับราชการ 3 ปีหลังจากจบการศึกษา หรือจะต้องชดเชยเงิน 400,000 บาท
ถ้าไม่ต้องการรับราชการ ใช้การวิเคราะห์ต้นทุน-ผลได้ โดยศึกษาต้นทุนการผลิตทันตแพทย์จาก
5 สถาบัน และต้นทุนการทำงานของทันตแพทย์ในโรงพยาบาลชุมชน เปรียบเทียบกับผลได้จากการ
ปฏิบัติงานทันตกรรม โดยใช้พื้นที่ศึกษาโรงพยาบาลชุมชนทั้งหมด ของจังหวัดขอนแก่น

ผลการศึกษาพบว่า ต้นทุนเฉลี่ยในการผลิตทันตแพทย์ 1 คนเป็น 1,747,786.53 บาท
(สูงสุดคือมหาวิทยาลัยมหิดล 2,512,412.64 บาท ต่ำสุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 976,683.13 บาท)
ต้นทุนเฉลี่ยของการมีทันตแพทย์ทำงานในโรงพยาบาลชุมชน 92,762.53 บาท(ค่าสูงสุด 594,074.22
บาท) ในส่วนของผลได้จากการทำงานของทันตแพทย์ในโรงพยาบาลชุมชนของรัฐนั้น พบว่ามีค่าผลได้
เฉลี่ยเป็น 294,949.17 บาท(ค่าสูงสุด 594,049.22 บาทและค่าต่ำสุด 69,197.22 บาท)

การวิเคราะห์ต้นทุน-ผลได้ พบว่าจำนวนปีที่ทันตแพทย์ควรรับราชการ เพื่อให้ต้นทุนเฉลี่ย
เท่ากับผลได้เฉลี่ย คือ 8.64 ปี และกรณีที่ไม่ต้องการรับราชการ ก็ต้องชดเชยเงินจำนวน
3,494,679.10 บาท(ราคาปี 2537)

จากผลการศึกษาที่ใช้การวิเคราะห์เชิงเศรษฐศาสตร์นี้ จะสรุปได้ว่านโยบายทันตแพทย์
ผู้ทำสัญญาในปัจจุบัน ยังไม่เหมาะสม และควรได้รับการปรับปรุง เพื่อให้ความเป็นธรรมต่อทันตแพทย์
รัฐบาลและสังคม

ภาควิชา.....เศรษฐศาสตร์.....

สาขาวิชา.....เศรษฐศาสตร์.....

ปีการศึกษา.....2537.....

ลายมือชื่อนิติ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

C560451 : MAJOR Economics

KEY WORD: cost-benefit analysis/ compulsory dentist/community hospital

Weerasak Putthasri: Economic analysis of the policy for compulsory dentist contracts.

Thesis advisor: Pongsa Pornchaivisetkul, Ph.D

Thesis co-advisor: Associate Prof. Wattana Suwanasaeng Chanchaen, Ph.D, 63 pp.

ISBN 974-631-155-7

The study was an economic analysis to show if the policy for compulsory dentist contracts was justified. Dentist had to work in community hospital for 3 years after graduated, otherwise paid back 400,000 baht to the government. The study wanted to know how much cost to produce one dentist, cost to work in community hospital and benefit from dental performance.

The study showed the average cost to produce one dentist was 1,747,786.53 baht, the average cost to work in community hospital was 92,762.53 baht a year and the average benefit from dental practice was 294,949.17 baht a year.

Finally, cost-benefit analysis showed number of years that dentist should work in community hospital was 8.64 years or paid back 3,494,679.10 baht (price at 1994) if dentist wanted to work in private practice.

Conclusion of the study, the economic analysis found the policy was unsuitable. For suggestion, the policy should be improved to be fair for dentist, government and social.

ภาควิชา.....เศรษฐศาสตร์

ลายมือชื่อนิสิต.....

สาขาวิชา.....เศรษฐศาสตร์

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา.....2537

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.พงศา พรชัยวิเศษกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.วัฒนา สุวรรณแสง จันเจริญ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้ให้คำแนะนำและชี้แนวทางที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เขียน จนกระทั่งวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จเรียบร้อย ขอขอบพระคุณอย่างยิ่ง ศาสตราจารย์ สมคิด แก้วสนธิ ที่ให้ข้อคิดและแนะนำการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ และติดตามท่วงไຍ ดูแลตั้งแต่หัวข้อวิทยานิพนธ์และการเริ่มเขียนโครงร่างวิทยานิพนธ์ นอกจากนี้ผู้เขียนขอขอบพระคุณกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ผู้สอนทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ทางวิชาการ ตลอดจนแนวคิดที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์

ผู้เขียนขอขอบคุณไปยังอาจารย์และเจ้าหน้าที่ภาควิชาทันตกรรมชุมชน คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อนวปริญาโท เศรษฐศาสตร์ทุกท่าน คุณสนธยา คุณประยูรศรีและคุณลินดา ซึ่งเป็นเพื่อนร่วมรุ่น เศรษฐศาสตร์สาธารณสุข คุณพงษ์พันธ์ และคุณวิมลรัตน์ สุขเจริญ ที่คอยช่วยเหลือและให้กำลังใจผู้เขียนตลอดมา ให้การทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้

วีระศักดิ์ พุทธาศรี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	9
ขอบเขตการศึกษา.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
คำนิยามศัพท์.....	11
บทที่ 2 กรอบแนวคิดในการศึกษา	
แนวคิดเชิงทฤษฎี.....	13
วรรณกรรมปริทัศน์.....	19
บทที่ 3 วิธีการดำเนินงานวิจัย	
รูปแบบการวิจัย.....	23
การเก็บข้อมูล.....	23
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	24
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์	
ผลได้จากการทำงานของทันตแพทย์.....	27
ต้นทุน.....	29

สารบัญ (ต่อ)

การวิเคราะห์ต้นทุน-ผลได้.....	46
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิเคราะห์และอภิปรายผล.....	48
ข้อจำกัดของการวิเคราะห์ต้นทุน-ผลได้.....	49
ข้อเสนอแนะ.....	50
รายการอ้างอิง.....	52
ภาคผนวก.....	56
ประวัติผู้เขียน.....	63

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1 สัดส่วนของทันตแพทย์ต่อประชากรของประเทศไทย พ.ศ.2525.....	1
ตารางที่ 1.2 จำนวนการกระจายทันตแพทย์ จำแนกตามหน่วยงาน พ.ศ.2534.....	2
ตารางที่ 1.3 จำนวนการลาออกของทันตแพทย์ผู้ทำสัญญาของกระทรวงสาธารณสุข.....	4
ตารางที่ 1.4 สัดส่วนของทันตแพทย์ต่อประชากรของประเทศไทย พ.ศ.2534.....	5
ตารางที่ 1.5 ร้อยละของประชากรที่เป็นโรคฟันผุและสูญเสียฟัน และค่าเฉลี่ยฟันผุ ถอน อด ของประชากรแต่ละกลุ่มอายุ พ.ศ.2532.....	6
ตารางที่ 1.6 บัณฑิตทันตแพทยศาสตร์ ในช่วงแผนฯ 7-8.....	7
ตารางที่ 1.7 สัดส่วนทันตแพทย์ต่อประชากร จำแนกตามภูมิภาค ของประเทศไทยถึงกฤษ 1990.....	8
ตารางที่ 4.1 ผลงานที่ทำได้ของโรงพยาบาลที่มีทั้งทันตแพทย์และทันตภิบาลของจังหวัดขอนแก่น พ.ศ. 2533-2535.....	27
ตารางที่ 4.2 ผลงานที่ทำได้ของโรงพยาบาลที่มีเฉพาะทันตภิบาลของจังหวัดขอนแก่น พ.ศ. 2533-2535.....	28
ตารางที่ 4.3 ผลงานที่ทำได้ของทันตแพทย์ในโรงพยาบาลชุมชน ของจังหวัดขอนแก่น พ.ศ. 2533-2535.....	28
ตารางที่ 4.4 งบประมาณคณะทันตแพทยศาสตร์ที่แบ่งจัดสรรในหมวดครุภัณฑ์ พ.ศ.2526-2533....	30
ตารางที่ 4.5 ต้นทุนของเครื่องมือ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์คณะทันตแพทยศาสตร์ พ.ศ.2526-2533.....	31
ตารางที่ 4.6 งบประมาณสาธารณูปโภคและ เงินอุดหนุนคณะทันตแพทยศาสตร์ พ.ศ.2526-2533... 32	32
ตารางที่ 4.7 งบประมาณส่วนเงินเดือน ค่าจ้าง คณะทันตแพทยศาสตร์ พ.ศ.2526-2533.....	33
ตารางที่ 4.8 งบประมาณที่ใช้จ่ายในส่วนวัสดุสิ้นเปลือง คณะทันตแพทยศาสตร์ พ.ศ.2526-2533.. 34	34
ตารางที่ 4.9 ค่าเสียโอกาสของอาจารย์ทันตแพทย์ ในปี พ.ศ.2526-2533 ในแต่ละสถาบัน.....	35
ตารางที่ 4.10 ต้นทุนรวมทั้งหมด และต้นทุนเฉลี่ยต่อนักศึกษา 1 คน ในแต่ละปี ของการจัดการศึกษาทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	36
ตารางที่ 4.11 ต้นทุนรวมทั้งหมด และต้นทุนเฉลี่ยต่อนักศึกษา 1 คน ในแต่ละปี ของการจัดการศึกษาทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.....	37

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่ 4.12	ต้นทุนรวมทั้งหมด และต้นทุนเฉลี่ยต่อนักศึกษา 1 คน ในแต่ละปี ของการจัดการศึกษาทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.....	38
ตารางที่ 4.13	ต้นทุนรวมทั้งหมด และต้นทุนเฉลี่ยต่อนักศึกษา 1 คน ในแต่ละปี ของการจัดการศึกษาทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.....	39
ตารางที่ 4.14	ต้นทุนรวมทั้งหมด และต้นทุนเฉลี่ยต่อนักศึกษา 1 คน ในแต่ละปี ของการจัดการศึกษาทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.....	40
ตาราง ผ1	จำนวนนักศึกษาทันตแพทยศาสตร์ ระดับปริญญาตรี คณะทันตแพทยศาสตร์ ระหว่างปี พ.ศ.2536-2533.....	59